

> Alles begrijpen

Over de opstelling van de begunstigingsclausule

Inhoud

Levensverzekering & begunstigingsclausule bij overlijden :

Waarover gaat het ?

p. 3

Wanneer en hoe een begunstigde aanduiden?

p. 4

De begunstigde wijzigen

p. 8

Levensverzekering & begunstigingsclausule bij overlijden : Waarover gaat het?

De begunstigingsclausule is de bepaling van het levensverzekeringscontract waardoor de verzekeringnemer één of meerdere personen aanduidt in de hoedanigheid van begunstigde(n). Deze laatste zullen de uitbetaling van het kapitaal genieten bij overlijden van de verzekerde.

> Waarom een begunstigde bij overlijden aanduiden?

Hoewel de aanwijzing van een begunstigde niet verplicht is, is het essentieel om er zich van te vergewissen dat de kapitalen wel degelijk zullen worden overgemaakt aan de juiste personen. Zonder aanduiding van een begunstigde zal het kapitaal opgenomen worden in het patrimonium van de verzekeringnemer en toegekend worden volgens erfopvolging.

Een begunstigde bij overlijden aanduiden laat u toe:

De overdracht van uw vermogen te vergemakkelijken

1

Dankzij de begunstigingsclausule zal het kapitaal onmiddellijk door de verzekeraar gestort worden aan de personen die u heeft aangewezen. U kan zo op een eenvoudige manier de overdracht van een deel van uw vermogen organiseren, en ongelijkheden verbonden aan de regels van de erfopvolging verminderen, door één of meerdere personen van uw keuze te begunstigen. Opgelet: de levensverzekering mag niet worden gebruikt om de rechtmatige erfgenamen te onterven of zijn insolventie tegenover schuldeisers te organiseren.

Uw naasten te beschermen

2

Veel koppels zijn vandaag samenwonend en hebben kinderen, geboren buiten het huwelijk. Wat betreft de overdracht van het vermogen is deze situatie, op fiscaal vlak, niet gunstig. Het levensverzekeringscontract biedt een oplossing voor dit probleem, namelijk via de mede-onderschrijving voorzien van een aangroeibeding.

De successierechten te verminderen

3

De begunstigingsclausule biedt u de mogelijkheid om, althans gedeeltelijk, uw patrimonium over te dragen dankzij "generation skipping". U vermindert hierdoor aanzienlijk het bedrag van de successierechten.

Wanneer en hoe een begunstigde aanduiden ?

Bij elke nieuwe intekening van een levensverzekeringscontract, dient een begunstigingsclausule opgemaakt te worden. U heeft dan de keuze tussen de modelclausule, waarvan de opmaak u wordt voorgesteld door de verzekeringsmaatschappij, of een vrije clausule, welke u de mogelijkheid biedt personen naar keuze aan te duiden.

De verzekeringnemer kan de begunstigingsclausule op elk moment tijdens de looptijd van het contract wijzigen (op voorwaarde dat er geen aanvaardende begunstigde is) aan de hand van een gewone ondertekende brief of door contact te nemen met zijn verzekeringsmakelaar.

Indien er geen clausule wordt gekozen, zal het kapitaal overlijden worden opgenomen in de nalatenschap en de wettelijke erfopvolging ondergaan.

> Hoe de begunstigingsclausule correct opstellen?

De doeltreffendheid van de clausule hangt af van de duidelijkheid en de nauwkeurigheid van hoe ze wordt opgesteld.

U bent vrij om de voorgestelde typeclausules te vervangen door een clausule die beter aansluit bij uw situatie. Hierbij enkele belangrijke principes die u moet hanteren en waar u rekening mee dient te houden bij het opstellen van uw begunstigingsclausule :

▣ Rechtstreekse of onrechtstreekse aanwijzing

De aanwijzing gebeurt als volgt:

- Rechtstreeks, wanneer de begunstigde bij naam wordt vermeld. Voorbeeld: “ Mevr. Marie Dupont, geboren op 25/01/1968 te Brugge, bij ontstentenis mijn erfgename ”.
- Onrechtstreeks, wanneer de begunstigde niet bij naam wordt vermeld, maar bij hoedanigheid. Voorbeeld, “ mijn echtgenoot ”, “ mijn kinderen ”, “ mijn erfgename ”...

De rechtstreekse aanwijzing

De begunstigingsclausule vermeldt onmiddellijk de naam, voornaam, geboortedatum en -plaats van de begunstigde(n). De overdracht van het kapitaal zal dus gebeuren aan de benoemde begunstigde(n) die de verzekerde hebben overleefd.

Bij een rechtstreekse aanwijzing, is het noodzakelijk subsidiaire begunstigde(n) te voorzien of een standaard clausule “bij ontstentenis mijn erfgenamen”.

De clausule met rechtstreekse aanwijzing dient zo nauwkeurig mogelijk te worden opgesteld om de verzekeraar toe te laten de aangeduide personen zonder problemen te kunnen identificeren of op te zoeken.

De onrechtstreekse aanwijzing

De begunstigingsclausule met onrechtstreekse aanwijzing is de meest gebruikte clausule en de « model » clausule bij onderschrijving:

« De niet van tafel en bed gescheiden echtgeno(o)t(e) van de verzekerde, bij ontstentenis de kinderen van de verzekerde, geboren of die nog moeten geboren worden, voor gelijke delen, in leven of vertegenwoordigd, bij ontstentenis de erfgenamen van de verzekerde. »

Wanneer voor deze clausule wordt gekozen, zal het kapitaal bij overlijden van de verzekerde, worden uitgekeerd aan :

- Volledig aan de echtgeno(o)t(e);
- Bij gebrek aan een echtgeno(o)t(e) of wanneer deze al overleden is of van tafel en bed gescheiden, zal het kapitaal voor gelijke delen verdeeld worden onder uw kinderen (diegene die in leven zijn of levensvatbaar zijn op het moment van overlijden van de verzekerde);
 - Indien één van uw kinderen al zou overleden zijn bij uw overlijden, zal dat deel toekomen aan zijn/haar erfgenamen zijnde aan de descendenten (uw kleinkinderen, achterkleinkinderen, enz.);
- Tot slot, wanneer u geen kinderen of kleinkinderen zou hebben, zal het kapitaal verdeeld worden onder uw andere erfgenamen in functie van hun rechten op de nalatenschap.

Kan ik een begunstigde kiezen die geen deel uitmaakt van mijn familie?

Ja, absoluut, de begunstigde hoeft geen familiale band met u te hebben. U kan perfect een persoon aanduiden naar uw keuze, om persoonlijke redenen. Wel steeds opletten dat u uw wettelijke erfgenamen niet gaat onterven en op de successierechten die van toepassing zullen zijn.

□ Begunstigde(n) in eerste of tweede rang?

Wij raden u aan opeenvolgende begunstigten aan te duiden, m.a.w. :

- **Eén of meerdere begunstigten in eerste rang**, die aangeduid zijn om de uitkering bij overlijden te ontvangen,
- en, in tweede rang, **één of meerdere subsidiaire begunstigten**, die maar van de begunstiging kunnen genieten wanneer er geen begunstigten in eerste rang meer zijn. Er bestaat geen limiet in het vermelden van het aantal rangen van begunstigten. De meest toepasselijke term is “ bij ontstentenis ” (Dhr. X, bij ontstentenis Mevr. X, bij ontstentenis mijn erfgenamen). De term “ of ” (Dhr. X of Mevr. X) moet worden vermeden omdat het te vaag is.

ADVIES : Opgepast bij de richtlijnen van verdeling bij de begunstigten in dezelfde rang.

Wanneer u verschillende begunstigten aanduidt in dezelfde rang, is het nodig om de verdeling van de kapitalen onder elk van hen te voorzien (indien niet, zal de verdeling in gelijke delen onder de begunstigten gebeuren)

Maar het is ook belangrijk te voorzien aan wie het deel zal toekomen wanneer één van hen reeds zou overleden zijn. Zo zou u kunnen wensen dat het deel van een vooroverledene toekomt aan de andere begunstigten in eerste rang of aan zijn kinderen of nog aan andere begunstigten.

Voorbeeld

De begunstigingsclausule in uw contract is als volgt opgesteld: « Voor 50% elk, Mijnheer X geboren op 01/05/1986 te Brugge en Mevrouw Y geboren op 01/08/1996 te Aalst, bij ontstentenis, Mijnheer Z geboren op 01/05/1983 te Leuven, bij ontstentenis mijn erfgenamen ».

Aan wie zal het deel van Mijnheer X worden uitbetaald wanneer hij, bij uw overlijden, al gestorven is? Het kapitaal zal niet worden uitbetaald aan Mevrouw Y of mijnheer Z (enkel erfgenamen in tweede rang) maar aan uw erfgenamen.

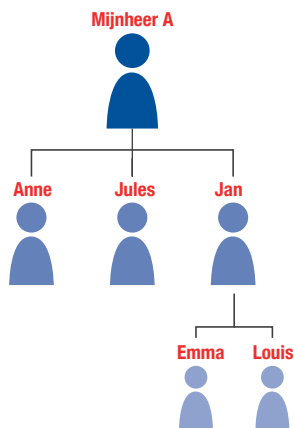
Hoe kan het kapitaal worden overgedragen aan Mevrouw Y? De clausule zal moeten worden aangepast om haar nauwkeuriger te maken. « Voor 50% elk, Mijnheer X geboren op 01/05/1986 te Brugge en Mevrouw Y geboren op 01/08/1996 te Aalst. Bij vooroverlijden van één van de aangeduide begunstigen, zal zijn/haar deel toekomen aan de langstlevende, bij ontstentenis aan Mijnheer Z, geboren op 18/04/1984, bij ontstentenis mijn erfgenamen ».

▣ De vertegenwoordiging / substitutie

De vertegenwoordiging/substitutie is een juridisch mechanisme dat toelaat aan de descendent(en) van een erfgenaam, of van een overleden begunstigde, opgeroepen te worden bij de successie of enerzijds van de kapitalen overlijden te genieten in de plaats van de overledene.

Indien u wenst uw kinderen als begunstigen aan te duiden, dient u er nota van te nemen dat het mechanisme van vertegenwoordiging/substitutie enkel automatisch zal toegepast worden in geval van onrechtstreekse aanwijzing. Echter, zal u dit absoluut moeten voorzien in geval van rechtstreekse aanwijzing.

VOORBEELD

Mijnheer "A" onderschrijft een levensverzekeringscontract en duidt zijn neven en nicht **bij naam** aan als begunstigde. Anne, Jules en Jan" levend en vertegenwoordigd, voor gelijke delen onder hen ". Tijdens de looptijd van het contract, sterft één van de neven vroegtijdig (Jan). " Jan " laat twee kinderen na, " Emma " en " Louis ".

Enkele jaren later sterft mijnheer, " A ". De clausule van zijn verzekeringscontract werd nooit aangepast. Indien de clausule geen vertegenwoordiging zou hebben voorzien dan zouden enkel Anne en Jules van de begunstiging in het contract hebben genoten. De kinderen van Jan zouden niets hebben ontvangen. Deze situatie had kunnen vermeden worden indien de verzekeringnemer geopteerd had voor een aanwijzing **per hoedanigheid of expliciet voor de vertegenwoordiging gekozen hebben**.

DE AANDUIDING VAN DE PARTNER ALS BEGUNSTIGDE

Wanneer het gaat over een echtgeno(o)te, is het sterk aanbevolen geen mix te maken van een nominatieve aanduiding en hoedanigheid. De hoedanigheid van de echtgeno(o)t(e) kan immers wijzigen (in geval van echtscheiding, in het bijzonder).

Voorbeeld van een foutieve clausule:

« *Mijn echtgenoot, André XX geboren te Brussel op 21/04/1952, bij ontstentenis mijn erfgenamen* ».

Deze formulering kan problemen geven aangezien wij er niet zeker van zijn dat op datum van overlijden van de verzekerde, Dhr. André XX zich nog steeds in de hoedanigheid van echtgenoot bevindt. Indien dergelijke clausule gerealiseerd zou zijn, zou de identiteit van de begunstigde bepalend zijn op de hoedanigheid en dus, indien Dhr. André XX zou gescheiden geweest zijn van de verzekerde, en indien deze laatste zou hertrouwd zijn, zou Dhr. André XX begunstigde geweest zijn van het kapitaal overlijden en niet de nieuwe echtgenoot.

> GEBRUIK DE JUISTE TERMINOLOGIE

De uitdrukking...	betekent...
« Mijn echtgenoot »	De begunstigde die op de dag van overlijden van de verzekerde de hoedanigheid heeft van echtgenoot en niet op het moment van aanduiding. Opgepast, de term « echtgenoot » is een juridische term en dus verschillend van de wettelijk samenwonende partner. Ook best wanneer u niet gehuwd bent de term "mijn echtgenoot" proberen vermijden.
« mijn kinderen voor gelijke delen »	Het kapitaal is in gelijke delen verdeeld onder de kinderen, in leven, op datum van overlijden van de verzekerde. Bij vooroverlijden van één van de kinderen, zal de vertegenwoordiging automatisch toegepast worden (enkel bij aanwijzing van de kinderen in hun hoedanigheid).
« mijn kinderen, geboren of die nog moeten geboren worden, in leven of vertegenwoordigd, voor gelijke delen »	Het is de beste formule om een gelijke verdeling van het kapitaal overlijden te hebben onder de kinderen die reeds geboren zijn of nog moeten geboren worden en waarbij ook rekening gehouden wordt met een eventueel vooroverlijden van één van hen. Hier verklaart de verzekeringnemer expliciet de vertegenwoordiging toegepast te willen zien (zelfs indien automatische toepassing via hoedanigheid, kan de reglementering steeds evolueren).
« mijn erfgenamen »	Omvat zowel de wettelijke erfgenamen (voorzien in de wet) als testamentaire erfgenamen.

> TE VERMIJDEN BEGRIPPEN ...

Begrip ...	Is te vermijden omdat ...
« Mijn partner »	Het niet mogelijk is de persoon te definiëren die u wenst aan te duiden als begunstigde. Bij voorkeur "Mijnheer/Mevrouw X, geboren op..., te..., bij ontstentenis" en denken aan de vertegenwoordiging.
« X, tot een bedrag van 100 000 €, Y voor het saldo »	Zo een aanduiding kan een probleem geven wanneer de waarde van het contract op het moment van overlijden van de verzekerde niet voldoende is om dat bedrag te betalen. De voorkeur wordt gegeven aan een verdeling in percentages : " X, geboren op ..., te..., voor 50 % van het kapitaal overlijden, Y, geboren op ..., te ..., voor de overige 50% ". Bovendien, één of meerdere begunstigde(n) in subsidiaire rang voorzien voor elke begunstigde in eerste rang.

ADVIES : U kan er ook voor kiezen om uw begunstingsclausule te laten opnemen in een testament bij uw notaris. In het verzekeringscontract wordt de clausule als volgt opgesteld :

« **Volgens de testamentaire bepalingen, neergelegd bij meester** » .

Het is beter om in de begunstigingsclausule ook een subsidiaire begunstigde aan te duiden mocht het testament niet geldig zijn, bijvoorbeeld « bij ontstentenis mijn erfgenamen.

DE BEGUNSTIGDE WIJZIGEN

U kan op elk moment de begunstigingsclausule van uw verzekeringscontract wijzigen door een brief te richten aan de verzekeringsmaatschappij of uw testament aan te passen. Dit op voorwaarde dat de begunstiging niet werd aanvaard (zie volgende pagina). De brief met vraag tot wijziging dient steeds het contractnummer te vermelden dat dient te worden gewijzigd alsook een datum en handtekening om onduidelijkheden bij uw overlijden te vermijden.

Indien u de begunstigingsclausule in het testament wenst te wijzigen, vergeet dan niet:

- zo duidelijk mogelijk te zijn in de opstelling met inachtneming van de reeds opgenomen bepalingen in dit document;
- aan te duiden indien u alle begunstigingsclausules wenst te herroepen of slechts enkele;
- uw verzekeraar hiervan op de hoogte te brengen.

Tot slot, zorg ervoor dat uw begunstigingsclausule steeds is aangepast in functie van uw gezinssituatie **en aarzel niet deze te laten evolueren in functie van bepaalde gebeurtenissen in uw leven : huwelijk, geboorte, echtscheiding, enz.**

Kan ik als begunstigde een vereniging aanduiden die mij nauw aan het hart ligt?

U kunt een rechtspersoon aanduiden als begunstigde in uw verzekeringscontract. In dat geval dient de naam en het adres van de vereniging goed te worden vermeld.

· WAT IS EEN AANVAARDEnde BEGUNSTIGDE? ·

Wanneer u een begunstigde aanduidt in uw levensverzekeringscontract zal deze enkel zijn recht kunnen uitoefenen bij ontbinding van uw contract ten gevolge van uw overlijden.

Hij verwerft echter specifieke en onherroepelijke rechten wanneer hij de begunstiging van het contract aanvaardt.

Zolang de verzekeringnemer in leven is, kan aanvaarding door de begunstigde enkel vastgelegd worden door opmaak van een bijvoegsel dat dient ondertekend te worden door verzekeringnemer, begunstigde en verzekeraar. Na aanvaarding door de aangeduide begunstigde, kan u uw contract niet meer afkopen, geen voorschotten meer vragen noch de begunstigingsclausule aanpassen zonder diens akkoord.

Voorbeeld :

1. De ouders beslissen om een schenking te doen aan hun zoon (meerderjarig)

2. De zoon tekent in op een verzekeringscontract:

Structuur van het verzekeringscontract:

- Verzekeringnemer: zoon
- Verzekerde: zoon
- Begunstigden bij overlijden: de ouders

3. De ouders aanvaarden de begunstiging van het contract

Op deze manier behouden de ouders een zekere controle over het geschonken geld. Een ander voordeel is dat er geen successierechten zullen verschuldigd zijn wanneer de ouders nog in leven zijn 3 jaar na de schenking.

Het is ook mogelijk voor de ouders om aan aantal voorwaarden aan de schenking te koppelen zoals het betalen van een rente, conventionele terugkeer, ...

Aarzel niet deze zaken verder te bespreken met uw adviseur.

> Enkele begrippen

Het erfrecht	Het geheel van regels geldend bij de samenstelling en overdracht van een nalatenschap. Deze regels bepalen wie wat erft en van wie.
De successierechten	Dit zijn de belastingen die de erfgenamen dienen te vereffenen ten gevolge een overlijden op het netto erfdeel, tzt, op het deel van het patrimonium van de overledene dat zij aanvaarden te ontvangen. Deze rechten zijn van toepassing op alle tegoeden die tot de nalatenschap behoren (soms ook op tegoeden die niet meer aanwezig zijn in de nalatenschap). Deze rechten stijgen progressief, in functie van de band van verwantschap, de regio en de omvang van de erfenis.
Schenkingsrechten	Zijn van toepassing op schenkingen verleden voor een Belgische notaris alsook op geregistreerde hand- en bankgiften. Deze rechten zijn verschillend in functie van de regio.

Teneinde in België te bepalen welke successierechten van toepassing zijn, dient men rekening te houden met de verblijfplaats van de overledene op moment van diens overlijden. Indien deze laatste op verschillende plaatsen gewoond heeft gedurende de 5 laatste levensjaren, zal de wettelijke woonplaats waar hij het langst verbleven heeft tijdens deze periode, bepalend zijn.

Successierechten stijgen progressief, in functie van de graad van verwantschap en de omvang van de transmissie.

U kunt de tarieven van de successierechten raadplegen via de site : www.notaris.be

> Waarom geen generation skipping overwegen als mechanisme bestemd om successierechten te verminderen ?

Dit mechanisme kan op eenvoudige wijze in voege gesteld worden in een verzekeringscontract en biedt veel voordelen.

Voorbeeld

Grootouders die wensen dat hun kleinkinderen geld krijgen wanneer hen iets zou overkomen. Eén oplossing zou kunnen een levensverzekeringscontract zijn. De structuur van het contract zou de volgende kunnen zijn :

- Verzekeringsnemer : Grootmoeder
- Verzekerde : Grootmoeder
- Begunstigde bij leven : Grootmoeder
- Begunstigde bij overlijden :
« *Mijn kleinkinderen, voor gelijke delen onder hen, in leven of vertegenwoordigd, bij ontstentenis mijn erfgenamen* »

Voordelen

- Het verzekeringscontract biedt op middellange termijn een mooi rendement ;
- Met « Generation skipping », is de winst verdubbeld op gebied van successierechten. Enerzijds wordt de belastbare massa verminderd voor de successierechten van erfgenamen op moment van overlijden van de verzekerde en, anderzijds worden toekomstige successierechten verminderd voor de erfgenamen van de overledene.
- Onnodig opnieuw een notaris te raadplegen om de successieplanning te regelen.

Nord Europe Life Luxembourg s.a. is een Luxemburgse levensverzekeringsmaatschappij.
Hoofdzetel : 62, rue Charles Martel L-2134 Luxemburg – tel(352) 42 40 201 Fax(352) 42 40 20 40
Nord europe Life Luxembourg nv staat onder toezicht van het 'Commissariat aux assurances',
7 Boulevard Royal, L – 2449 Luxemburg.